

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kromi;
za četrt leta eno kromo; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
inserecijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. maja 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Gnojitev pri pesi.

Prevažna kmetijska rastlina za naše živinorejske kraje je pesa, katera zavzema med gomoljnicami po redilnosti in lahkej prebavljenosti takoj drugo mesto za korenjem. Da se pese pri nas tako malo na polji prideluje, prihaja od tod, ker se nikdar dobre letine ne doseže, čemur je kriva pomanjkljivi domači gnoj, ki nima za peso zadosti redilnih močij v sebi. Ako pomislimo, da se lahko pridelala na en ha do 6 vagonov pese ali na prostoru 2 mernikov posetve nad 1 vagon, tedaj je umevno, da se ne more z najboljšo gnojitvijo v hlevjeku toliko dušičnatih in mineralnih snovij dati, kolikor bi zadostovalo za dobro letino. Z najboljšim domačim gnojem pri 300 q na 1 ha damo zemlji samo 150 kg kalija, pesa pa ga potrebuje za dobro letino 340 kg, tedaj je primanjkljaj približno 200 kg. Akoravno je pri dobri gnojitvi s hlevjekom dovolj fosforne kisline, vendar ni posebno v začetku zadosti lahko dostopljiva koreninam, zato je treba tudi skrbeti za dovoz te prevažne redilne snovi bodisi v žlindri ali v superfosfatu. Dušičnato gnojilo, kakor solitar, se jako bogato izplača poleg hlevjeka, kajti 100 kg

solitra da 5500 kg več pese, kar se je dokazalo z raznimi poskusnjami.

Iz teh kratkih podatkov vidimo, kako je ravno domači gnoj pomanjkljiv za pridelek dobre letine pri pesi in zato tudi nje pridelovanje na polji tako omejeno. Poglejmo Čehe ali Nemee, ki že razumejo rabiti umetna gnojila kot dopolnilno gnojitev k domačemu gnoju, koliko se ondi krmske pese prideluje na celih njivah, pri nas vidiš le nekaj krajev v zelniku, akoravno so vremenske razmere jako ugodne. Ta pridelek

je pri nas še zelo zanemaren in bi bilo želeti, da se poprimemo kmetovalci z večjo vnemo sajenja pese, ki je prevažno krmilo za zimski čas. Važno je pridelovanje pese za iste kraje, kjer so že ali se mislijo zasnovati mlekarne, kajti mleko po pesi je tolsto, ne pa vodo, kakor po repi, zato opozarjajte mlekarne posestnike na pridelovanje pese.

Kako ugodno vpliva na razvoj pese umetno gnojilo bodisi v zvezi z domačim gnojem ali samo, hčemo v sledečem pokazati s kratkimi podatki in podobami.

Podoba kaže pridelke na $\frac{1}{4}$ a

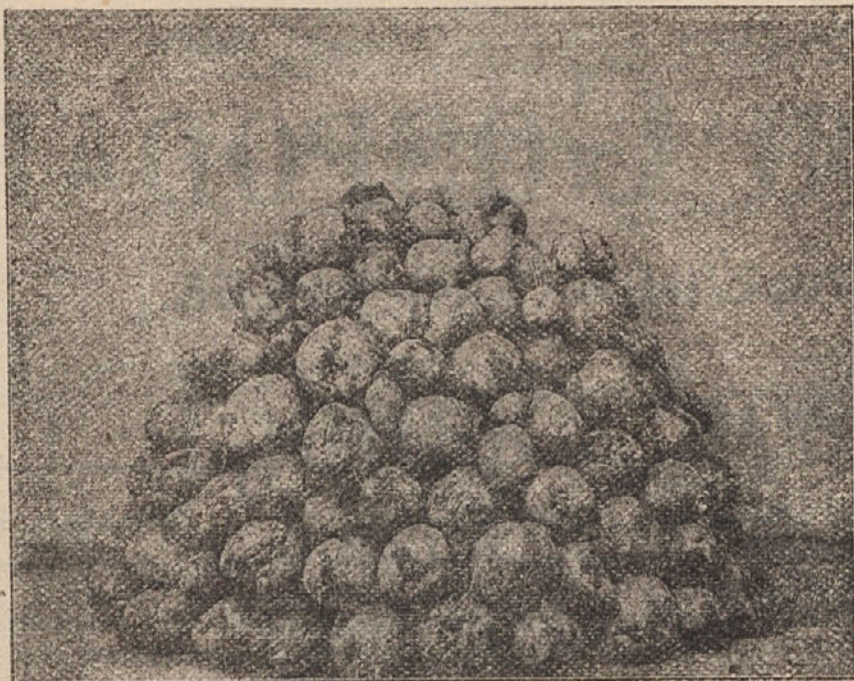

Gnojitev 1 ha		
domači	domači gnoj in	domači gnoj
800 kg žlindre	400 kg žlindre	
Pridelek na 1 ha:		
69.068 kg	63.025 kg	50.000 kg

po 400 kg žlindre poleg hlevjeka se je več pridelalo 130 q pese
po 800 „ „ „ „ „ „ „ 191 q „

Tu je bila zemlja zelo revna na fosforni kislini, zato ta izvanredni visoki pridelek. Kar naj nam nadalje predoči vpliv žlindre, ako sta se naredili dve poskušnji, pri eni se je vzela, pri drugi se je izpustila.

Podoba kaže pridelek na 1 a.

Gnojitev 1 ha
1200 kg kajnita in 600 kg solitra.
Pridelek 430 g pese. Vrednost pridelka: 619.2 K.

Podoba kaže pridelek na 1 a.

Gnojitev 1 ha:
600 kg žlindre, 1200 kg kajnita in 600 kg solitra.
Pridelek 1 ha: 669 g pese. Vrednost pridelka: 964 K.

Ako se pri gnojitvi žlindra izpustila, kar zmanjša troške za gnojitev samo za 32 K, se je pridelek znižal za 345 K.

Naš namen na srednjih in malih kmetijah mora biti, kolikor možno veliko na enem prostoru z najnižjimi stroški pridelati. Resnično so stroški za umetno gnojilo veliki, toda ti izdatki se bogato poplačajo, nadalje ostane obdelo-

vanje isto pri slabej ali pri dobrej letini. Izvanredne dobre vspuhe bomo dosegli pri pesi kakor tudi pri zelji, ako bomo dali na 10 a ali 1 merniku posetve poleg domačega gnoja še 10 kg kalijeve soli in 20 kg žlindre v zgodnji

spomladi ali 10 kg kalijeve soli in 10 kg superfosfata trošeno s hlev-jekom skupno.

Dušik pa preskrbimo po pre-saditvi in sicer pridevajmo sadikam vsake tri tedne po 10 kg solitra, čegar vpliv se spozna v kratkem po temnem zelenem perji. Tedaj bi se potrosilo 30 kg solitra in pridelek se bo zvišal na 1650 kg več pese.

Brananje travnikov.

Malo je del v gospodarstvu, ki bi dala toliko dobička, kakor brananje travnikov. S poskusi se je dokazalo, da se včasih z brananjem doseže na travniku toliko, kot z močnim gnojenjem. Razlagamo to kaj lahko. Vse rastline dihajajo namreč tudi s koreninami in sicer toliko lažje, čim bolj se jim zemlja zrahlja. Tako je treba delati na dobrem travniku. Ako je zemlja le količkaj sprijemljiva, tedaj se vsled vožnje, košnje, paše, pa tudi sama od sebe vlega tako, da zrak ne more prodirati vanjo in zato se rastline tudi v zemlji, ki ima obilno redilnih snovij ne morejo razvijati. Vsled tega pešajo najboljši travniki. Odpomo-remo pa temu nedostatku znatno z brananjem travnikov.

Ne smemo pa misliti, da je že zadosti, ako gremo s travniško brano enkrat po celem travniku, kakor da bi ga hoteli natančneje ogledati. O, ne! Ampak zemljo je treba popolnoma prerahljati in zdrobiti, kakor prerahljamo njive pred setvijo in zato je treba po istem kraju povleči enekrati v raznih smereh, gori in doli, na desno in levo.

Nič naj nas pri tem ne moti, ako kako bilko izrujemo, ta vže itak ni dosti vredna, ako sedi na vrhu zemlje, dobre trave imajo korenine globlje v zemlji.

Najpreje se poruje z brano mah in ako je mah na potu, da se brana ne more z zobmi tesno

prijemati tal, se mora pograbit, pri večjih posestvih najbolje — s konjskimi grabljami — (stanejo od 50—100 gld., kakor imajo od 22—36 zob in 2·20 m do 2·50 m grabne širjave, brez sedeža ali s sedežem,) in odpeljati proč. Nato se zopet vlači toliko časa, da je travnik podoben njivi pripravljeni za setev.

Imenitno vprašanje pri tem je: Kedaj se ima vlačiti?

Eni pravijo spomladi, drugi jeseni. Resnica pa je, da se lahko in mora branati takrat, kadar je zemlja toliko izsušena, da se da doseči ravnokar opisano stanje (popolno porahljanje) travnika, naj je to kakorkoli.

Na jesen, po otavi, so travniki suhi, spomladi pa se mnog travnik skoro do majnika dovolj ne osuši, da bi se dalo s haskom vlačiti in za take travnike — to velja posebno letos, ko smo imeli tako dolgo nestanovitno vreme, da skoro ni bilo moč povleči travnikov, — je najpripravnejša doba po senoseču ali prvi košnji konci junija, ko se vsaka močvirnost izsuši. Varujmo se pa prikazati s travniško brano na moker travnik. Z brananjem je najbolje družiti štupanje z umetnimi gnojili, kalijevo soljo in Tomaževo žlindro.

Lan.

Setev kupčijskih rastlin je za kmetijstvo tem težavnejši, čim manj imamo upanja, da bi se nam pridelovanje krušnih rastlin kedaj stalno izplačalo.

Propad lanarstva je v marsikakem kraju poostiril gospodarske razmere, kjer je nekdanj ta stroka gospodarstva bujno cvetla.

Lanu se je pridelalo na celi zemlji: l. 1896. na 2,035,000 ha (1 ha = 1³/₄ orala) 524.448 ton (tona = 1000 kg) in od tega na Ruskem 3,411.000 q (q = 100 kg) t. j. celih 65 %, za Rusijo pride Nemčija in potem Avstrija s

385.000 q. Ravno tako prideluje Rus 60 % konopnine na celi zemlji.

Setev lanu se širi tudi po Aziji, azijski lan je podoben ruskemu in so ga l. 1890. pripeljali že na Nemško.

Lan je važno blago v mejnarodni trgovini.

V Avstro-Ogersko smo uvozili iz tujih krajev od l. 1891.—98. vsako leto počez 296.800 q lanu vrednega 9,897.000 gld. drugam smo poslali pa samo povprečno 56.400 q v vrednosti 1,888.000 gld. tedaj smo vsako leto plačali za lan čez 7.000.000 gld.

Z laneno kupčijo v ozki zvezi je trgovina z lanenim semenom in oljem. Tudi tu nam pokaže nekaj številk važnost lanarskega vprašanja za našo monarhijo od gospodarske in kupčijske strani.

Lanenega semena:

Leta	smo uvozili celih q	za kron	izvozili pa le q	za kron
1896	123.211	2.245.692	37.941	834.702
1900	186.620	4.292.260	33.863	812.712

lanenega olja:

1896	122.014	6.591.196	273	16.108
1900	64.245	4.674.938	84	4.704

Srečna rešitev tega vprašanja, ki ima svoj vrhunec v tem, da se zavaruje domači trg domači laneni žetvi, gotovo ni lahka.

Naše lanarstvo je zato propalo, ker se pri nizkih cenah lanu in pri naraslih stroških njegovega pridelovanja ne splača več. Le par števil, ki kažejo padanja lanenih cen: 1 q (100 kg) lanu je stal na Češkem

leta 1870	. . .	56.— gld.
„ 1873	. . .	49·70 „
„ 1876	. . .	42·30 „
„ 1882	. . .	40.— „
„ 1890	. . .	34·50 „

Padanje lanenih cen je na naše lanarstvo jako pogubno vplivalo. Čim menj je dobil kmet za lan, tem manj je mogel izdati za njegovo obdelovanje, tem slabši je postajal pridelek, toliko menj smo ga izvozili in toliko bolj so padale njegove cene.

Največji vpliv na pogibelj lanarstva pri nas je imela konku-

renca ruskega lanu in pa cenejša bombaževina (pavola) in juta iz severne Amerike in vzhodne Indije.

Veliko škodo so zadale našemu lanarstvu tudi trgovinske pogodbe zadnjih let, zlasti ona l. 1891. z Nemci in Lahi, po kateri je naš izvoz platna na Laško popolnoma nemogoč, ne da bi se bilo za to olajšalo izvažanje našega lanu na Nemško.

Veliko „zaslugo“ za propad našega lanarstva ima, kakor zelo mnogokrat, prometna politika s svojimi neprimerno visokimi tarifi za prevažanje surovega in predelanega lanu na naših železnicah.

Na avstrijskih železnicah plačujemo prevažanje surovega lanu pri celih vagonih za 1 q:

na prvih 40 km z 0·26 K na 1 km
 „ drugih 40 „ „ 0·24 „ „ 1 „
 „ daljših 75 „ „ 0·21 „ „ 1 „
 „ „ 75 „ „ 0·18 „ „ 1 „
 pri daljavi čez 230 km z 0·16 K na 1 km.

Na Nemškem so železnični tarifi, četudi se pri sedanjem ustroji vagonov naloži na enega samo 60 q (mesto 100 q) za polovico, da za ²/₃ nižji nego pri nas. Na padanje lanenih cen je imela velik vpliv tudi umetno omejena domača potreba lanenih tkanin, ker so pri vojaki in drugih državnih zavodih uveli bombažno perilo.

Trgovina s platnom ima tudi mnogo pretrpeti od nesolidne konkurence s ponarejenim platnom.

Pri takih kritičnih razmerah je moralo seveda kmetijstvo omejiti sejanje lanu. Leta 1880. je bilo obsejanih z lanom v Avstriji 95.000 ha zemlje; leta 1896. samo še 80.000 ha in leta 1898. še 79.000 ha.

Trdi se, da ne moremo toliko lanu pridelati, kolikor ga potrebujemo in zato da je zastoj prizadevanje ohraniti domače lanarstvo z omejevanjem tuje konkurence. Toda, ako bi se jelo pri-

delovanje lanu splačevati, bi se ga polagoma gotovo toliko zasejalo kolikor ga potrebujemo. Lan, ki se uvaža k nam iz tujine, bi pridelali sami, ako bi zasejali okoli 65.000 ha polja več z lanom nego do sedaj.

Pravijo tudi, da naše predilnice morajo uvažati tuj lan, češ, da z domačega lanu ne morejo brez tuje primesi izdelovati preje za izvoz. Naše predilnice spredejo 40 % domačega, 60 % tujega lanu.

Toda strokovnjaki so dokazali, da je ta strah prazen, kajti pri nas pridelujemo ravno tako dober lan, kakor je oni iz tujine.

Gola resnica pa je, da surovi lan najboljše vrste kazimo mnogokrat sami, ker ne znamo ž njim ravnati.

Naš kmetič — zlasti v bolj revnih krajih, kjer se prideluje največ lanu — večinoma nima potrebnih sredstev, da bi se lotil umnega, seveda precej dragega pridelovanja lanu po belgijskem načinu.

V novejšem času so se jele razmere pri gojitvi prediva in v trgovini s surovinami predilnic precej spreminjati! Tudi pridelovanje bombaža namreč pri sedanjih tržnih cenah in pri visokih delavskih plačah več tako ne nese, in zato ne bo odslej več tako raslo ampak raje padalo.

Tudi cene volne padajo. Na Nemškem je pala cena volne od l. 1897.—99. za celih 40 %. — Povpraševanje po lanenem blagu je bilo zadnjih par let zelo živahno; lanarstvo sedaj več nese nego pšenica.

Poglejmo! Ako prodamo surovi lan iz njive, pri katerem znašajo troški za $\frac{1}{4}$ ha le okrog 2:40 gld. več nego pri pšenici, nam ostane:

20 q surov. lanu	à gld. 2 40—2 70	= gld. 48—
3 „ semena	„ „ 6—	= „ 18—
3 „ odpadkov	„ „ 1 20	= „ 3 60
Skupaj		gld. 69.60

Pri pšenici bi dobili največ:

8 q pšenice	à gld. 4 20	= gld. 33 60
16 „ slame in plev	vrednih	„ „ 9 60
Skupaj		gld. 43 20

Tedaj je pri $\frac{1}{4}$ ha pridelek lanu za 26 gld. večji nego oni pri pšenici. Iz tega sledi, da usoda našega lanarstva še ni zapečateni in da je mogoče to važno stroko ohraniti in povzdigniti. Malodušnost in tožbe našemu lanarstvu seve da ne odpomorejo.

(Hosp. list.)

Sadjarstvo.

Zakaj ne napreduje naše sadjarstvo?

Geslo: Čvrsto na delo!

(Nadaljevanje.)

Posledica tega je bila pri mnogih ljudeh izrecno nasprotovanje proti podučanju na polju sadjarstva po strokovnih listih, shodih in pri drugih priložnostih. Ako so se doslej posamniki pečali s sadjarstvom, se je to zgodilo bolj radi zabave nego za voljo koristi. Zato so bili sadni nasadi omejeni samo na vrtove ali na najbližjo okolico pohištva. Ljudje so večinoma zadovoljni, ako pridelajo sadja za dom in mrvico posušenega sadja v peči ali na solncu, ki redoma ni nič manje nego lepo in okusno.

Takega določenega načrta, določenega namena bi pri takih gospodarstvih zastoj iskali. Sadili so naši ljudje drevje vseh vrst, ki so jim ravno v roko prišle brez ozira na njih trgovinsko in porabno vrednost.

Na ta način ni prišlo samo preveč vrst, ampak tudi vrste dvomljive vrednosti v sadne nasade in še dandanes nahajamo po vrtovih nebroj brezvrednostnega zmetka; semtertje predstavlja vsako deblo drugačno vrsto. Na tej mešanici boleha slovensko sadjarstvo še sedaj v obilni meri.

Kakor na marsikakem drugem polju gospodarskega življenja Slo-

venec ni hotel do danes računati in upoštevati časovnih okoliščin, ampak se je trdno držal starega kopita, tako je ravnal na posebno markanten način s sadjarstvom. On ni umel v primeri s pretečenimi stoletji popolnoma spremenjenih življenskih, prometnih in proizvodnih razmer prav zapopasti in njim primerno urediti svoje sadjarstvo sebi in celi deželi v prid. Od tod je tudi prikazen, da je slovensko sadjarstvo dolgo časa spalo otrpнено spanje — izvzemši seveda nekatere pokrajine, kjer so se vsled posebno ugodnih krajevnih razmer ali vsled delovanja takega posebno navdušenega sadjarskega pionirja, ki je bil navadno kak duhovnik ali učitelj, bolj živo zanimali za sadno drevje.

To zanemarjenje in podcenjevanje sadjarstva pa ima svoj vzrok tudi v pomanjkanju dalekovidnosti, trgovske živahnosti in smisla celokupnosti pri slovenskem gospodarju, kmetu in malomeščanu. Svojo nerodnost v praktičnem življenju in svojo malomarnost posebno nasproti sadjarstvu izgovarja navadno s tem, da imajo druge dežele mnogo ugodnejšo lego za sadjarstvo, njegov kraj pa da ima premalo ugodna tla in premalo milo podnebje, tako da domače sadje nikdar ne more tekMOVATI s tujim; po čemu torej tvegati denar, čas in trud za proizvodnjo, ki se nikdar izplačati ne more. Z veseljem pa se vendar opaža v vedno širših krogih spoznanje, da sadjarstva ni tako prezirati, kakor v preteklih časih, ampak da ravno slovenska zemlja in slovensko podnebje da lahko bogate sadne letine plemenitega okusa, ako se le z vnemo, vztrajnostjo in ročnostjo lotimo sadjarstva.

Obteženo je seveda sadjarstvo in hitro razširjenje njegovo tudi s tem, da bi ljudje takoj po saditvi radi tudi trgali zrelo sadje z drevja, večina drevja pa ima

navado, da šele v nekaterih letih daje popolno sadno trgategv.

Vže zadnjič smo povdarjali, da se pri nas sadjarstvo veliko preveč prezira; odtod prikazen, da se naši ljudje skoro branijo poduka v sadjarstvu po raznih časopisih, skupščinah in podobnih prilikah. Vsaj sam vem iz skušnje, kako sem lahko razdal mej kmečko ljudstvo kratkočasne knjige, kakor „šaljivega Slovenca“ „Robinzona“ ali celo „lažnjivega kljukca“ in sto drugih. Če sem pa prosil mladeniča, naj sebi v korist in meni na ljubo prečita Fran Pirčevo „Sadjerejo“ ali Tomšičeve „Pogovore o sadjarstvu“ v krčmi, je namrdnil obraz, tako da sem vže iz tega lahko naprej sklepal, da mi ne izpolni želje.

Ako se tu in tam kak večji posestnik peča v večji meri s sadjarstvom, dela to mnogokrat bolj za veselje, nego za dobiček. Zato so tudi sadni nasadi omejeni samo na domači vrt in najbližnjo okolico hiše. Sleherni se zadovolji, ako pridela sadja za dom, nekaj se porabi svežega, nekaj se ga posuši v peči ali na solncu, a ti krhlji so vse preje nego lepi in okusu vabljeni. Vse se vrši brez določenega načrta, brez pravega smotra.

Tudi se zasaja drevje, ki je komu všeč, brez vprašanja po njegovi trgovinski in porabni vrednosti. Zato nahajamo po naših sadovnjakih nebroj vrst dvomljive vrednosti. Velikokrat je vsako drevo druge vrste.

Ta bolezen brezštevilnih sadnih vrst je huda rana na telesu novega sadjarstva.

Kakor v tisoč drugih ozirih se tudi v tej stroki Slovenec ni znal prilagoditi spremenjenim časovnim razmeram, spremenjenim življenjskim, prometnim in proizvodnim razmeram in po njih zasukati plašč svojega gospodarjenja.

Preziranje in zanemarjenje našega sadjarstva moramo deloma

izvajati tudi iz pomanjkanja dalekovidnosti, kupčijske živahnosti, in duha združnosti mej našim prebivalstvom. Svojo nerodnost v praktičnem življenju opravičuje kmet navadno z miganjem z ramo, češ: Pri nas ni kraj za sadje; po čemu torej metati proč čas, denar in delo za stvar, ki se mi nikoli ne splača.

Ena težava je tudi to, ker bi marsikdo rad jablano danes vsadil jutri pa vže tresel krasno sadje z nje. Drevo da popolno trgategv še-le v 10—20 letih.

Veliko krivdo, da je z našim sadjarstvom tako slabo, nosi tudi trgovstvo, ki ni k razvoju sadjarske kupčije nič pripomoglo. Največkrat je bil kmetovalec pri prodaji svojega sadja prepuščen golemu slučaju. V obližji mest je še spravil sadove svojega truda neposredno v denar, v večji oddalji pa ne več. Zato je bil in je večinoma še izroččen kmet na milost in nemilost prekupecem in krošnjarjem. Par primerov postopanja nekaterih sadnih barantačev: Če je imel sklenjen s kmetom kup za sadje, ki ga je imel vzeti čez en teden, cena pa je mej tem pala, tedaj se prekupec sploh ni več prikazal, ampak pustil moža kratkomalo na cedilu. Ali: Pokupljeno sadje (še ne plačano) so pripeljali kmetje na določeno mesto, n. pr. na kolodvor. Trgovci pride, pa ima na sadju toliko grajati in toliko govoriti, da ga ne vsprejme, da so ubogi seljaki prisiljeni pustiti blago raje z znatnim popustom cen, kakor je voziti nekaj ur daleč domov.

Kolikokrat prekupci kmete napčno pouče o tržnih sadnih cenah samo zato, da delajo boljše kupčije.

Ne redko se blago naloži na vozove, odpelje, pa tudi o prekupecu, ki še sadja ni plačal, ni ne duha ne sluha.

Pri prodaji sadja na drevju, oklesti barantač dostikrat drevje

tako neusmiljeno, da potem boleha in potrebuje več let, da pride zopet k sebi.

Da vse to uničuje tudi v najboljših letinah človeku veselje do sadjarstva, je več nego jasno.

Istotako se trgovci niso nič menili za dobro embalažo lepega sadja. Ali je čudno, če naše mnogokrat izvrstno sadje velja v drugih deželah samo za moštno sadje (torej gotovo ne I. kvaliteta), ako se od drevesa naprej pa do rok in ust konsumentovih ne ravna ž njimi lepše nego s surovim krompirjem?

Kaj čudo torej, ako se premožnejšim krogom studi pogled takega sadja in si raje za drag denar naročajo tuje sadje, ki prihaja v deželo lično zavito.

Ker pri nas vže od davna ni nobene prave organizacije v sadni kupčiji v trgovskem smislu, zato tudi nimamo nikake sadne obrti. In vendar bi bila ravno ta poklicana našemu sadju dati lepo, okusno trpežnost, ki bi ne krila samo domačih potreb, ampak si lahko osvojila trg daleč za mejami in vsled vspešne oddaje vzbudila vsestransko veselje do sadjarstva. Da je to resnično, nam kaže Virtemberško s svojim razvitim sadnim kletarstvom in Turingija, ki dela iz sadja razne omake (zolzne), vkuhano sadje (kompote) in pod. In ravno v teh dveh deželah se je sadjarstvo prekrasno razvilo in zavzema odlično mesto v njiju gospodarstvu.

Še dan danes trpi naše sadjarstvo vsled prejšnjega pomanjkanja dobrih drevesnic. Večjih drevesnic sploh ni bilo in zaostale zakotne drevesnice so bile kaj malo vzorno urejene. O obdelovanju zemlje se ni dosti govorilo in način vzgajanja je stal na glavi z nogami kvišku. Sploh je vladalo mnenje, da naj drevesce raste v kolikor moč pusti zemlji, češ da bo potem na stalnem mestu toliko veselejše vspevalo; tudi ni smel na mladih stebelcih ostati

noben stranski poganjek, češ da je slabi. (Konec prih.)

Za najboljše jabolčne vrste imajo nemški pomologi (sadjeslovci) teh-le pet: zimska zlata parmena, šarlemovček, krasno Boskupovo, Landsberški in koksovi oranžni kosmač.

Pred desetimi leti pa so veljale za najizvrstnejše naslednje: Zlata zimska parmena, veliki kasselski kosmač, Baumanovi kosmač, car Aleksander in šarlemovček.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Državni zbor in povzdiga mlekarstva.

Konkurenca umetno narejenega surovega masla, margarina, zelo škoduje naravnemu, zato je storil državni zbor v tekočem zasedanju korake, da se prepreči to tekmovanje in pospeši proizvodnjo naravnega pridelka. — Naš državni poslanec gosp. Pogačnik je stavil predlog, da naj se dovoljujejo višji zneski v prospah mlekarstva. To dejstvo moramo z veseljem pozdravljati. Državni poslanec Peschka je stavil predlog za ustanovitev vzgledne mlekarske centrale, ki ima pospeševati poduk in tvoriti obče mlekarsko preskuševalnico, kamor bi se mogle obračati mlekarne za svet. Za boljši prospeh mlekarstva, je stavil omenjeni poslanec tudi predlog, da se nastavijo mlekarski instruktorji, ki bi imeli nalogo, mlekarne nadzirati v prid kmetovalcev in koji bi dajali svet v mlekarskih zadevah.

Živinoreja.

Prodaja živine po živi teži.

Bavarska vlada je odredila, da naj se živina kolikor moč prodaja po živi teži. Da bi to omogočila, je obljubila vsem manj premožnim občinam subvencijo (podporo), da si postavijo živinske ali mostne tehtnice. Dalje je uka-

zala, da imata biti v vsakem kraju, kjer imajo semnje za živino, vsaj po dve tehtnici za tehtanje živine. Vsaka žival, ki se prižene na semenj, se takoj stehta in lastnik dobi certifikat (potrdilo), ki se na žival pritrdi, tako da vsak kupec na prvi pogled vidi, koliko ima žival teže; račun je seveda potem enostaven. Za tehtanje se plača 10 beličev, tako da se tehtnica prav dobro izplača.

Pri kupovanju se potem za 1 q (100 kg) žive teže razne živine pogaja (gliha) n. pr. drugače za 1 q pitane, drugače za 1 q plemene ali vozne živine.

Bavarsko naredbo bi imeli vsepovsodi posnemati. Pač ni treba še-le dokazovati, kako negotovo in goljufno je dosedanje prodajanje „na oko“, ali po samem tipanju in sodbi mesarja ali trgovca.

Ena stranka je pri tem vedno v škodi, in da to ni zlepa trgovec ali mesar, ampak kmet, to vemo le predobro. In če bi se slučajno enkrat ponesrečilo mesarju, da bi se zmotil, si drugičkrat škodo z obrestmi nadomesti.

Žito pač zna kmet prodajati po meri ali vagi in niti v sanjah mu ne pride na misel tudi eno samo vrečo žita prodati na oko brez tehtanja in mere. In vender je živina mnogo dražja nego vreča žita ali morda celo vreča krompirja.

Zato bi bilo v našo korist, ako bi se naši odločilni kmetijski krogi postavili zato, da se tudi pri nas zakonito uvede navada, živino prodajati edino le po teži.

Da se občinska tehtnica da porabiti tudi v druge namene, ni treba posebej omenjati.

Čebelarstvo.

Kraljica in njeno ministerstvo.

(Konec.)

Min. E. Tudi visoka vlada je z raznimi naredbami in odloki pokazala, da pripozna važnost če-

belarstva in da je želi videti v cvetji.

Tako je na pr. c. kr. naučno ministerstvo na Dunaju z odlokom od 14. jul. 1854 št. 8036 posebno učiteljem na deželi priporočilo čebelarjenje.

To torej, visoka vladarica! je tudi ena solčna stran, nasproti žalostnim sencam, ki so jih slikale predgovorice.

Min. A. Visoka kraljica! One vesele prikazni novejšega časa oziroma čebelarstva so šele začetek do boljšega nadaljevanja. Priznanje važnosti in dobra volja, zboljšati čebelarstvo, ki se kaže pri posameznih možeh, društvih in vladah, še davno ni prodrlo v maso ljudstva. Vkoreninjeni predsodki in zmote so kakor povsodi, tudi proti čebelarstvu trdovratni. Stalo bode znanost še precej boja in vztrajnosti, predno jih poruje.

Poleg tega pa opažamo celo pri najvažnejših oddelkih kmetijstva in obrtnije velike spremembe in nesluten napredek. Ta okolnost je tudi vzrok, da se ne morejo ekonomski in obrtniki tako pečati s čebelarstvom, kakor bi se radi. Toda pride čas, pride svet. Ako si čebelarska društva še zanaprej resno prizadevajo zanimanje za čebelo pri ljudstvu buditi, čebelarsko znanost širiti, vzbujati ljubav do čebele; ako vedno več posameznih čebelarjev z lastnim vzgledom poda viden dokaz, da zamore dati čebelarstvo tudi precej in gotovega dobička; ako pride kmet in meščan in tudi omikani kmetovalec le enkrat tako daleč, da kmetijskih knjig in časopisov ne bo samo kupoval in naročal, ampak tudi bral in se po njih ravnal; ako si goreči učitelji in drugi izgojitelji prizadevajo, vže mladini priljubiti vzornico delavnosti in tolikih mladinskih krepostij; potem pravim jaz, bomo tudi me bučele vedno bolj cenjene, lastna korist bo ljudi naganjala, nas skrbno gojiti; lastna gojitev in skušnja in samopoduk pa bo

pregnal mrak zmot in predsodkov in tudi žlahtni čebeloreji bo na počila zlata doba.

Kraljica. Bog daj! — Mi smo s to izjavo popolnoma zadovoljni, sklepamo posvetovanje in odpuščamo svoje zvesto ministerstvo, zagotavljač je svojega popolnega zadovoljstva.

* * *

Druga seja ministerskega sveta je bila končana. Kraljica je zapustila svoj prestol in se, spremljana od svojih ministrinj podala v notranje prostore. In ko so tudi vhod palače zapustile pomnožene straže in bobnarice in mej zvenečo godbo odkorakale v svoje delavnice, je zavladovalo pred in v panju zopet mirno, pridno življenje gorskega zakotja.

Naslednji dan pa so bili na vseh oglih bučelne prestolnice nabiti lepaki s sledečim razglasom:

„Mi, čebelna kraljica, mati in vladarica našega cesarstva dajemo po zaslišanju svojega ministerskega sveta vsem podložnicam in otrokom na znanje, da so pritožbe nad preziranjem čebelarstva od strani ljudij le deloma utemeljene; in sicer v toliko, v kolikor še vlada nevednost, predsodek in zmota v tej kmetijski stroki. Nasproti temu pa je pričelo čebelarstvo v novejšem času lepo zeleneti in cveteti in najbolj omikani teoretiki in praktiki, cela društva in kmetijske družbe, da visoke vlade same si pohvalno prizadevajo, razgnati one predsodke in zmote in pripraviti čebelarstvo do večje veljave in umnejšega negovanja.

Zato opominjamo in priporočamo vsem našim zvestim podložnicam za sedaj potrpljenje in jih izpodbujamo, da v zavesti lastne nedolžnosti tudi zanaprej pridno, kakor doslej spolnujejo svoje dolžnosti in kot zveste državljanke naše države z združenimi močmi delujejo v njen blagor.

Splošno.

Korist domačega ribnika.

Po „Ekonom-u“.

Kmetovalec se mora učiti obdelovati ne samo zemljo, ampak tudi vodo. Na tej je še tujec, če tudi je neizerpljiv vir redilnih snovij in mnogo rodovitnejši od najboljših prsti. Ena četrtnina hektarja ($2\frac{1}{2}$ mernika posetje) dobrih tal daje okoli 10 met. stotov žita ali $1\frac{1}{2}$ met. q mesa in sira na leto; iz ravnoiste ploskve pa se da dobiti rečena množina hrane z ribištvo vsaki mesec. Kitajci in Japonci vedo to jako dobro. Kakor ima pri nas vsak kmet kakega pujska ali nekaj kokošij, trop kuncev ali kako kozo, da si zamore privoščiti o praznikih kosce mesa, tako ima skoro vsak japonski kmetovalec domač ribnjak kot vedno napolnjeno jedilno shrambo in naj bi bila tudi le nekaj ar² velika. Pri tem postopajo na jako priprost način.

Izkopljejo namreč eno ali več majhnih jam, kake 3 m² obširne in $2\frac{1}{2}$ m globoke z drugo jamo v sredi, ki je $1\frac{1}{2}$ m dolga in široka in še $\frac{1}{2}$ m nižja od prve. Te ribnjake zatolčejo z ilovico da ne prepušča nič vode. V vsak ribnjak polože kakih 400 ribic 4 cm dolgih. Po drugih krajih zopet imajo družine po $\frac{3}{5}$ ha (6 mernikov posetje) velike ribnjake, ki jih vsako spomlad nasadijo z mladim ribjim zarodom. V 12 mesecih postanejo ribe 1— $1\frac{1}{4}$ kg težke. Večina rib se porabi kot domača hrana, zlasti če se ni bati, da bi se voda v ribnjaku posušila. Izvanredna hitra rast ondotnih rib daje posestniku vednih dohodkov v hrani in denarji. Katoliški duhovnik iz Kine poroča, da ima neka družina ribnjak, ki ji donaja vsako leto več nego 650 kron dohodka poleg mesa, ki ga porabi vsa družina na dotični kmetiji.

Če si ume azijski kmet poleg večnega riža preskrbeti vsak dan

tečnega mesa, zakaj bi tega ne zmogel slovenski kmetovalec? Treba mu je le hoteti.

Skoro vsaka vas ima precej velik „bajer“, kjer bi se z majhno umetnostjo in malimi denarji dala izrediti množina dobro plačanih, tečnih ribic. Krap je za take kraje najbolj pripraven. Zakaj v takih vaških ribnikih je vse polno redilnih snovij, in vsako deževno vreme jih z nova iz cesta naplavlja. Večinoma je njih lega mirna in solnčna, živina se vodi vanje napajat, vsled česar se ne more zarasti trsje in ločje, in vaške race uničujejo škodljivi vodni mrčes. Dani so torej vsi pogoji za uspešno riborejo. Seveda so taki ribnjaki pripravljeni samo za ribarstvo po leti, za prezimovanje pa niso sposobni. Spomladi se nasadijo dveletni krapji, ki do jeseni dorastejo za na trg in tedaj se ribnjak izprazni. Priporočati je seveda hitro rastoče ribje vrste, n. pr. gališke ali češke krape. Dobijo se v vsakem ribarskem zavodu.

Na raznih krajih se je vže povdarjalo, da je ni skoro gospodarske stroke, ki bi dajala toliko dohodkov, kakor taki majhni ribniki. Zato dajejo vsi skušeni gospodarji v ribarstvu svet:

„Kmetovalci, napravite si majhnih ribnikov, kjer se le ponudi prilika za to; vaš trud bo bogato poplačan.“

Dandanes mora gospodar iskati denarcev, kjer jih dobi. Kdor ima odprto oko, ta bo sam prišel na to, da se da še iz marsikake stroke, za katero se doslej nikdo zmenil ni, dobiti groš.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 57.: F. L. v P. K. Ker krave po turšici zelo slabo molzejo, kako bi bilo odpraviti ta nedostatek?

Odgovor 57.: Slaba molža prihaja od tod, ker je redilno razmerje v turšici pomanjkljivo, kajti primanjkuje jej beljakovin, katere naj se nadomestijo pri krmljenju s pokladanjem močnatih krmil ali detelje ali pa naj se skrbi,

kar je najbolje, da se vseje s turšico vred še grahore, ki je bogata na beljakovinah in se s tem redilno razmerje zboljša. Ako hočete, da bodo krave po turšici dobro molzle, tedaj jej primešajte $\frac{1}{3}$ grahore in to zmes skupaj vsejte.

Vprašanje 58.: F. L. v K. Ali bi bilo priporočljivo še sedaj travnato mešanico sejati?

Odgovor 58.: Travnata mešanica se lahko poseje v vže vsejano žito, samo da se zavlači. Za setev travnatih zmesij je vedno čas, glavno je to, da se obrastejo do jeseni toliko, da ne pozebejo. Z zelo dobrim vspehom se seje travnata mešanica v ajdo, samo to je treba skrbeti, da je njiva dovolj čista. Seme ima še vedno na razpolago „Gospodarska Zveza“.

Vprašanje 59.: Fr. K. v T. Pri nas pozebe vsako leto rudeča detelja (Incarnatkle), ko se drugod hvalijo, da imajo ž njo dobre vspehe. Ali bi bilo pripomoči, da bi tudi pri nas dobro uspevala?

Odgovor 59.: Glavni vzrok slabim vspehom pri rudečej detelji je premnogokrat staro, slabo kaljivo seme. Kaljivost pojema pri malo katerej rastlini tako hitro, kot ravno pri rudečej detelji. Ako kali prvo leto izmed 100 zrnov 97, ostane drugo leto samo še 40 kaljivih, ravno radi tega bržkone slaba rast. Pridelek bi se posebno povišal, ako bi se potrosilo po zimi na 1 ha 100—150 kg kalijeve soli in 300—400 kg žlindre. Prvič bi imeli zelo dobro letino pri rudečej detelji, drugič pa bi dosegli izvanredni pridelek pri bodočej rastlini, kakor pri prosu, ki se seje navadno v to deteljišče. Gnojitev z umetnimi gnojili je jako priporočljiva pri rudečej detelji, ker se bogato izplača.

Vprašanje 60.: Mlekarna v P. Kaj bi bilo vzrok, da je mleko glede tolsče sedaj spomladi tako izpremenljivo?

Odgovor 60.: Na dobroto mleka vplivajo razne okoščine, kakor lastnost posamezne krave, starost, (stare krave dajo manj tolsto mleko), pomanjkljivost pri molži, zadnje mleko je najtolsteje, zato je važno, da se čisto izmolzejo. Najvažnejši pa je vpliv krme po močnatih krmilih, po otrobih, raznih tropinah, žitu in svežej krmi je vedno dobro mleko, nasprotno je pri slamí in repi mnogokrat želeti boljše blago. Da je mleko spomladi tako izpremenljivo glede tolsče, so mnogokrat krive vremenske razmere, po deževnih dneh krave, ako se jim poklada sveža krma, zelo dobro molzejo, toda tolsča je po-

manjkljiva, take dni bi bilo dobro strankam priporočati, da še zraven krmijo suho krmo. Zgodi se sedaj spomladi pri spremenljivem vremenu, da se dobi danes iz 100 kg mleka 3-90 kg surovega masla drugi dan po dežju pa 3-40 kg, tedaj $\frac{1}{2}$ kg manj, kar da pri dnevnem proizvajanju 500 kg uže zgubo $2\frac{1}{2}$ kg v vrednosti 5 K, zato je važno, ljudi opozarjati na razna krnila in okolščine pri krmiljenji.

Pluge, osipalnike, okopalnike, najboljše sestavljene in najboljšega štajerskega železa, izdeluje Matej Bregant v Orohovesi pošta Rače (Kranichsfeld).

18 lepih jorkširskih prascev ima na prodaj Matija Vidmar, posestnik v Št. Jurji pri Kranji.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravnim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Fižol za seme, ribničan in koks se dobi pri kmetijskem društvu v Ribnici.

Kmetijska zadruga v Št. Ilju pri Velenju

prideluje že čez pol leta prav fino surovo maslo. Ker še stalnih odjemalcev nima, priporočamo isto prav toplo, da se odjemalci zglase. — Podpirajmo slovenska podjetja, posebno ubozega kmeta.

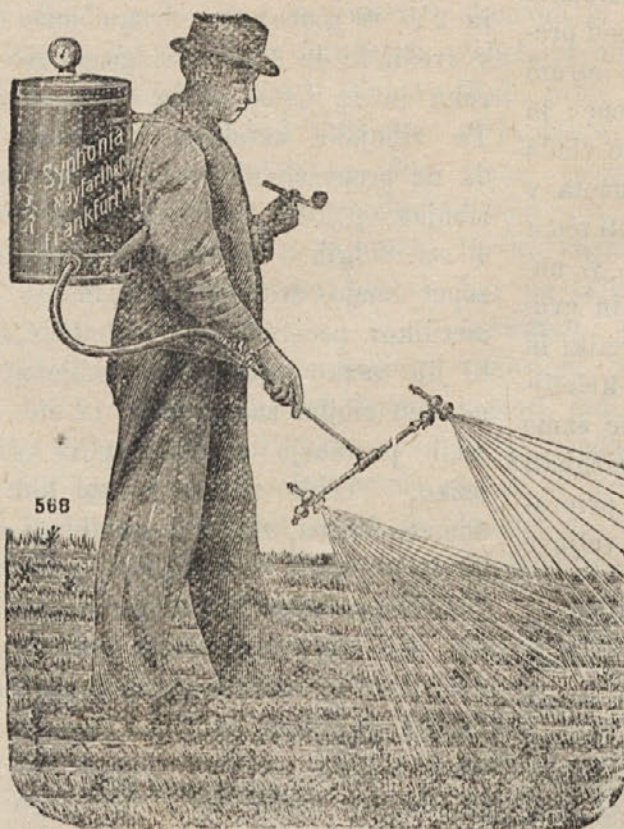
Priporočila se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Občinski urad v Libučah pošta Pliberk išče slovenskega in nemškega jezika množnega tajnika. Plača na mesec 50 kron. Priporočljivo za penzioniste.

Zatiranje kreše z brizganjem zelene galice.

S Syphonia-brizgalnico, od Ph. Mayfarth & Comp., Dunaj II. Taborstrasse 71. Vodja kmetij-ke šole v Wohwinkel-u, Jösting poroča: Lansko leto napravil sem pri 6 kmetih poskuse in sicer nalašč na ovseni zemlji. Najmanjši prostor meril je 2 orala. 2 njivi bili sta s krešo in ogerščico tako zelo porasteni, da sta jih posestnika že mislila preorati. Jedna

teh njiv bila je pred nekaj leti, ko je bil na njej tudi oves vsejan ravno vsled tega preorana. Poskusi, katere sem po pravilih mojega tovariša Schultz v Soest-u napravil, kažejo, da se kreša ali ogerščica s tem uniči, ali pa vsaj tako oslabi, da žitu več ne škoduje, če se pravilno brizga. Brizganje vrši se najbolje s 15% močno tekočino zelene galice, t. j. 15 kg zelene galice v 100 l vode vendar tudi ne škoduje ovsu 20% zelene galice. Svetovati je, zeleno galico raztopiti v mrzli vodi. Čim manjša (mlajša) je kreša, tem bolj je občutljiva pri zatiranju z zeleno galico, tudi se mlada kreša toliko lažje zamori s zgodnjim brizganjem, ker je žito še tudi mlado, t. j. majhno, in je še ne pokriva. Brizgati pa se mora najpozneje takrat, ko začne oves steblo delati. Nadalje naj se brizga le pri suhem vremenu, in pa če je žito suho, tako n. pr. ne jutraj, ko je vse rosno. Rastlina, lepo poskropljena pri solnčnem svitu v popoldanskem času, pokaže že zvečer temne lise, ki zginejo v 3—4 dneh. Ovsu škropljenje ne škoduje, če tudi konci peres, kamor pade kaplja tekočine, porumene, ker na njih mesto zrastejo kmalu nova. Pri tu omenjenih poskusih rabila se je „Syphonia“-brizgalnica, katera tekočino z najtanjšimi curki brizga iz sebe. V enem

jutru se je porabilo nekako 100 l tekočine. Priporočila se z nekako pol tako naglo, kakor pri sejanju, hoditi, in sicer ne več kot 1 m široko prekoračiti, ker sicer veliko teh rastlin ne zadene. Ker pa obleka in črevlji tudi trpijo vsled zelene galice, je svetovati, kar najslabše obleči in obuti. Če se pa na kakih krajih ni dalo zatreti, je znamenje, da se bržkone ni zadosti poskropilo. Tudi pri tukajšnjih poskusih so se v začetku delale napake, kar je pokazal neuspeh. Osobito rado se škropi prehitro, ali pa preširoko. Tako n. pr. so se pokazale na polju, ki je bilo zelo porašeno s krešo, v času ko kreša cvete, zopet rumene lise. Oves se je popolno otel in rodil dober sad. Po mojih skušnjah zamorem na ta način škropljenje toplo priporočati.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima na prodaj

cepljene trte

na ameriški podlagi Portalis požlahtnjene kraljevine, ital. rizling, španjol, pinelo in ru-landec po 14 vinarjev komad,

Pozor gg. gostilničarji in zasebniki!

V vasi Kaščerga, pošta Trviž pri Pazinu, je mnogo zdravega vina, cena od 16 do 20 kr. liter. — Josip Goljan, župnik.

Kmetijsko društvo v Gorjah

pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lišne in dr.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

Fanta 15—16 let starega, poštenega obnašanja, kateri zna pisati in računati in ima veselje se mlekarstva in sirarstva učiti, sprejme mlekarstva zadruga v Radečah pri Zidanem mostu na 6 mesečni poduk. Ako je voljan v prostih urah pri kmetijstvu pomagati, dobi hrano in stanovanje prosto. Mlekarstva zadruga v Radečah.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Poštne pristojbine in nekoliko črtic o pošti.

(Zapisal Abc.)

(Nadaljevanje.)

Sedaj nadaljujemo v 7. številu prekinjeno razpravljanje o pismeni pošti.

Za vzvratni list (Retourrecepisse) treba zraven prvotne pristojbine in pristojbine za priporočitev še 25 vin. doplačati. Tukaj dobi oddajalec lastnoročno potrdilo naslovnika samega, da in kedaj je pismo prejel. Na takih pošiljkatvah mora biti tudi ime oddajalca zapisano.

Za ekspresno dostavo pošiljatev je treba plačati zraven prvotne pristojbine še 30 vin., da se pošiljatev takoj s posebnim

uslužbencem dostavi. Pošiljatev je lahko priporočena ali ne.

Te pristojbine mora oddajalec sam plačati.

Vse dosedaj opisane pošiljatve oddane kakorkoli, oddamo lahko tudi kakor priporočene pošiljatve s pouzetjem, treba samo zapisati: Pouzetje x K x h in uradniku oddati. Seveda mora oddajalec vedno tudi svoje ime zapisati. Pristojbine za pošiljatev in priporočitev plača oddajalec, za pouzetje se odtegne pri plačilu pouzjetja: znesek znamke za nakaznico, s katero se denar oddajalcu pošlje in 10 vin. za manipulacijo.

Oddajalec vsake pošiljatve sme zahtevati, da se njegova pošiljatev vrne, dokler ni v rokah naslovnika, v tem slučaju treba se obrniti na poštni urad.

Dostavljanje je brezplačno. Navadne pošiljatve sprejemajo lahko, ako ni naslovnika doma, njegovi domači. Priporočene sme sprejemati le naslovnik, ali njegov pooblaščenec. Za umrle sprejemajo navadne pošiljatve njihovi domači, priporočene sprejema sodnijsko postavljeni kurator. Ako pa zahtevajo dediči, da se njim odda, treba, da pošta prej oddajalca povpraša. Priporočene pošiljatve na protokolirane tvrdke, sprejema tudi, ako je gospodar tvrdke že mrtev, v to pooblaščen oseba, seveda le tedaj, ako tvrdka tudi nadalje obstoji. Pošiljatve naslovljene: „poste restante“ prejema naslovnik na pošti, kjer ga en mesec čakajo. Sodnijska pisma se oddajo samo naslovníku, kateri se mora na vzvratnem listu s celim imenom podpisati. Pooblastila veljajo le tedaj, ako se glase doslovno tudi za sodnijska pisma.

Želi naslovnik, da se njegove pošiljatve ne dostavljajo, ampak jih hoče sam prejemati na pošti, mora plačati mesečno 2 kroni za predalec, kjer se mu pošiljatve hranijo. To lahko zahteva tudi za celo družino, ako nikdo ne ugo-

varja. Naslovniki, kateri ne stanujejo v kraju, kjer se nahaja pošta in kamor tudi selski pismo- noša ne hodi, lahko zahtevajo predalec brezplačno. Kjer hodijo navadni občinski ali privatni ljudje četudi redno po pošto, se ti ne prištevajo selskim pismo- nošem.

Vsaka pošiljatev se lahko sprejme ali ne. Samo uradni dopisi se morajo sprejeti, k čemur se naslovnik če treba prisili.

Oddajalec in naslovnik lahko zahtevata, da se pri pošiljkatvah, v slučaju ako je naslovnik odšel, ali stanovanje premenil, naslov premeni, ali pošiljatev dalje pošlje.

Pošiljatev, koja se ne more dostaviti, pošlje se oddajalcu nazaj; uzrok zakaj se ni dostavila mora biti vedno zapisan. Ako ni oddajalca mogoče najti, tedaj se pošiljatev vpiše v zato namenjeno knjigo, katero ima pravico vsakdo pregledati. Tukaj čakajo pisma 3 mesece, druge pošiljatve 1 mesec. Potem se pošljejo poštnemu ravnateljstvu, kjer se uničijo. V slučaju, da se dobi v pošiljkatvah kaj denarja ali drugih vrednostij, tedaj se, ako se izve za oddajalca, njemu vrne, sicer se najdba razglasi v deželnih časnikih, in oddajalec ima še eno leto časa se za denar pobrigati.

Če kdo misli, da se je njegova pošiljatev, tudi nepriporočena, izgubila, ima pravico jo reklamirati in sicer pri vsakem poštnem uradu. V to svrhu treba plačati 25 v., kateri znesek se vrne, ako se je pošiljatev po krivdi pošte izgubila. Sicer pa pismena pošta ne prevzame nobene odgovornosti, razun pri priporočenih pošiljkatvah.

Ker so te opazke namenjene privatnim ljudem in zadrugam, zato bodem o poštne prostih pošiljkatvah mogoče kedaj drugokrat spregovoril. Tukaj samo še malo o pismeni tajnosti (Briefgeheimnis).

Da pošta tako veliko zaupanje od občinstva uživa, pripomorejo mnogo stroge naredbe glede tajnosti. Nikdo poštnih uslužbencev

ne sme, ako bi slučajno kaj iz pisem zvedel, ali kar na dopisnicah in drugih pošiljativah vidi, druge o tem obvestiti. Tudi odkod pošiljatve kdo prejema, in kam piše je najstrožja tajnost. Ako se kateri poštni uslužbenik proti temu zagreši zapade najstrožji kazni. Tudi drugi privatni ljudje ne smejo pisma drugih brez dovoljenja odpreti ali brati. Komur bi se kaj takega dokazalo, zapade kazni večmesečnega zapora.

Poštna hranilnica.

Pri poštni hranilnici razločujemo tri vrste prometa namreč: hranilni promet, čekovni promet in klirinški promet.

1. Hranilni promet. Vsi poštni uradi v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru, sprejemajo vsak dan ob uradnih urah uloge na hranilne knjižice in izplačujejo odpovedane zneske. Vsak brez izjeme lahko denar uloži zase ali za koga drugega, tudi za družbe, društva, zadruga in sploh juristične osebe.

Na čegar ime se knjižica glasi, smatra se za vložnika, kdor napravi prvo vlogo kakemu drugemu — vložniku — na korist, ter se v knjižici s svojim imenom podpiše zove se položnik. Položnik sme v imenu vložnikovem razpolagati o imovini, dokler vložnik ne naznani poštno - hranilnemu uradu nasprotne svoje volje. Najmanjša uloga je 1 krona, znesek vseh vloženih vlog z obrestmi ne

sme 2000 kron presežati. Več kakor ena knjižica na eno ime ni dovoljena. Lahko je pa ena oseba položnik za več drugih vložnikov. Pri prvi vlogi mora biti vložnik (če ima položnika, tedaj položnik) navzoč in v navzočnosti uradnika knjižico podpisati. Pri odpovedi mora biti podpis s podpisom v knjižici vedno enak.

Obrestujejo se vloge po 3⁰/₀. Odpove se lahko pri vsakem poštnem uradu znesek do 40 kron, kateri se takoj izplača, večje zneske mora se na Dunaj odpovedati. (Dalje prih.)

0 voznini brzovoznega blaga na železnicah.

Voznino računa železnica po teži blaga in sicer vračuni vsakih načetih 5 kilogramov za polnih 5 kilogramov. Po kakovosti blaga loči železnica brzovozno blago s nižano, s posebno nižano in z normalno voznino.

Znižana voznina vračuni se pri naslednjih pošiljativah: citrone; divjačina; drevesa (sadna in gozdna); drože (kvasnice); jagode; jajca; jesih; kostanj; krompir; lešniki; mast; med; meso; mesnina kakor gnjat, klobase i. dr.; mineralne vode; mleko; mošt; orehi; pecivo; pivo; ribe; surovo maslo; sadje; slanina; sir; skuta; uzorci žitni; vino; zaklana živina in perutnina; zelenjava.

Posebno nižano voznino uporablja železnica za rabljeno prazno

posodo vsakoje vrste. Prazne vreče tarifirajo po posebno nižani voznini tudi, ako so vreče popolnoma nove. — Za prevoz vsakojega drugega brzovoznega blaga zaračuna železnica normalno voznino, koja se le v slučaju nekoliko nižja, ako ni pošiljatev težja od 50 kg in na jeden vozni list ni oddanih več nego 10 kosov.

Ako zahteva stranka prevoz brzovoznega blaga izrecno z brzovlaki, povikša se voznina za 50 odstotkov normalne voznine.

Obrt.

Obrtne novice.

Na dunajski šoli za umetno obrt prično z vzprejemnim izpitom dne 8. julija. Vsa to zadevna pojasnila podaja vodstvo omenjenega zavoda.

Predsedstvo splošne zveze avstrijskih krojaških mojstrov uročilo je obrtnemu odseku avstrijske poslanske zbornice resolucijo, v kateri izraža želje krojačev, katere je uže, kakor smo zadnjič poročali, razodelo tudi trgovinskemu ministerstvu. Odsek poročevalce ter zapisnikar sprejela sta deputacijo ter ji zagotovila, da bode odsek po zmožnosti vse storil, da zadosti zahtevam obrtnikov.

Premembo §§ 59. in 60. obrtnega reda hoče dovršiti, — kakor poročajo časopisi — državni zbor še letos.

ZADRUGA

Rak — rana današnjega narodnega gospodarstva.

(Poleg naukov dra. Vilj. Neuratha, prof. na c. kr. visoki šoli za kmetijstvo priobčil Posavljčan.)
(Nadaljevanje.)

Kadarkoli nastopi v gospodarskem življenju velik napredek, takoj poskočijo cene zemljišč, trgovin, opravičnih deležev (akcij n. pr.) surovin, goriv . . . Kajti

ustanavlja se mnogo novih podjetij, veliko obstoječih se razširja ali skupuje, da se jih potem združi in spremeni v velike delniške družbe. Že vsled tega povpraševanje po proizvodnih sredstvih neizmerno naraste. Zraven se vtihotapi še neke posebne vrste spekulacija, ki si ni postavila v pro-

gram razširjeno proizvodnjanje in pomnožitev dober, ampak ji je le do tega, da razna produkcijska sredstva, delnice, podjetja po ceni nakupi, ter jih potem kolikor moč drago spravi zopet v denar. Te pijavke potem z vsemi lažnjivimi zvijačami reklame vzbujajo pri ljudeh, najsijajnejše nade na do-

biček, ki ga bodo baje imeli v razviti bodočnosti. V takih časih se kredit kar vse križema na debelo daje in jemlje. Premnogim špekulantom se posreči, da zemljišča trgovine, akcije, surovine za nečuvane cene oddado, in tako od nadejanih uspehov podjetij vže naprej posnamejo toľščo smetano, gorenje . . . — dostikrat žal še mnogo več!

Od tod prihaja, da vsak gospodarski napredek obteži podjetja z neznano velikimi dolgovi na glavničnih obrestih. V takem slučaju pač ni treba posebno velikega nakopičenja blaga in silno nizkih cen, in že pride veliko podjetij v stiske zaradi plačil. Te stiske pa povzročijo padanje cen vže davno poprej, predno je dospela produkcija do ene točke, od katere naprej pomnožitev blaga denarnega skupička ne pomnoži ampak celo zniža. Denarna stiska vsled neizmerno naraslih plačilnih obveznostij prisili namreč mnogo producentov, da se svojega blaga tako rekoč s silo odkrižajo, da spravijo skupaj potrebni denar. Povsodi nastanejo razprodaje (Ausverkauf). V tem osodnem trenutku pa se loti upnikov imenovanih podjetij silna tesnoba in skrb: kaj ko bi ta in ta postal insolventen t. j., ko bi izposojila ne mogel vrniti. Od vseh strani se podjetjem prolongacija t. j. podaljšanje kredita odreka in veliko posojil se nenadoma odpove. Sedaj še-le so ubogi podjetniki, trgovci, tovarnarji in drugi prav prisiljeni, spraviti svoje blago v denar za vsako ceno, kar ima za posledico strahovit padec cen. Vsled tega se insolventnost (nezmožnost plačevanja) razširi v valovitih krogih široko na okoli. Po časopisih pa beremo: bankrotna kuga, gospodarska kriza je vzbruhnila v tej obrti, v tej državi. Tako je bilo leta 1873. na Dunaju, ko je nastal strahovit krah ali gospodarski polom, največ vsled sleparstva takozvanih „Grüderšvindlerjev.“

V takem času prav nič ne pomaga podjetnikom sklicevanje na to, da so sami, njih uslužbenci in delavci storili svojo dolžnost v polni meri, ker so vsakovrstno blago orjaško pomnožili. Nič jim ne pomaga dokazovanje, da ne dostaja niti surovin, niti kuriva in strojev in orodja . . . , niti delavnih rok in glav, ki so pripravljene produkcijo nadaljevati in blago še znatno pomnožiti. Vse zastonj! Denar in kredit se jim odvzame, podjetja, ker prišla na boben, se ustavijo, podjetniki in gospodarji se oropajo vsega premoženja, mnogokrat poženo po svetu ali pridejo celo ob službno čast in dobro ime. (Dalje prih.)

Bogastvo z narodno-gospodarskega stališča.

In prav ima s stališča današnjega denarstva in prometa. Postava zahteva danes, da moramo davke, kazni, povračila poškodb in vse dolgove, naj bodo potem posojila ali za prejeta blago za zemljišče ali dedne deleže poravnati z denarjem. Sploh je v vsakdanjem življenji brez števila slučajev, kjer odločuje imetek ali neimetek vrednostnih rečij ali celo posest ali neposest kovanega ali papirnatega denarja nad srečo in nesrečo družin. Naj bo kaka družina še tako vsprejemljiva za vse dobro, lepo in vzvišeno, še tako zmožna za najplemenitejša dela, ali naj kak gospodar še toliko dobrega stori za celo družbo, da naj ima tudi mnogo posestva, poslopij in blaga v zalogi . . . , ako pa ni v stanu pri odpovedi dolžnih kapitalij, zapalih obrestij in menic z denarjem poplačati, pride, posebno za časa gospodarskih kriz, panik, na boben, v gospodarsko smrt, ob lišo, službo in čestokrat ob vsò srečo in družabno čast.

To je glavni vzrok, da pri besedi „bogastvo“ navadno mislimo na denar in denarno vrednost. Toda pravo bistvo „boga-

stva“ je vse kaj drugega, negoto, za kar ga smatra kak barantač.

S stališča narodnega in svetovnega gospodarstva moramo razločevati pred vsem mej osebnim in stvarnim bogastvom.

Pravo t. j. osebno bogastvo cele družbe ali naroda pa obstoji v blagostanji t. j. v vsoti življenske sreče in življenske popolnosti.

Stvarno bogastvo pa tvori vse ono, kar ima in daje svet zunaj človeka za njegovo srečo in življensko popolnost.

Pravo, osebno bogastvo obsega tedaj v sebi vsoto osebnih dobrin: zdravje, moč, telesno in duševno lepoto, spoznanje, plemenito čutenje, vzvišeno stremljenje, ljubezen do boga in do ljudij.

Stvarno bogastvo pa tvori skupina koristnih stvari: hrana, stanovanje, obleka, orodje, knjige, slike, ceste, njive, vrtove itd.

Deli bogastva, t. j. dobra ali dobrine so torej stvari, ki so lahko same obstojni deli življenske popolnosti človekove — osebne dobrine — ali pa reči, ki koristijo, t. j. ki služijo človekovi življenski popolnosti.

Kot nekako vmesno kategorijo (vrsto) lahko štejemo mej dobrine ali dele bogastva še osebne službe t. j. tako delovanje človekovo, ki je življenski sreči in popolnosti drugih ljudij v prid, n. pr. delovanje zdravnikov, učiteljev duhovnikov itd.

Naštevajoč dele bogastva, nisem niti z najmanjšo besedico imenoval — denarja! In vendar pravimo hoteč izraziti bogastvo kakega ljudstva, da premore toliko in toliko milijonov goldinarjev, da zamore na leto toliko milijonov proizvajati in povžiti. Vendar pa pri tem gotovo nikdo ne misli, da ono ljudstvo premore, proizvaja in konsumira v resnici toliko milijonov in milijard zlatov, bankovcev in podobne šare. Ampak ti zlati in srebrni denarji in ban-

kovci hočejo izraziti samo velikost bogastva, kakor izražavatel, meter, seženj, milja — dolžino, kilogram, stot, tona — težo.

Denar torej iz narodno-gospodarskega stališča ni drugega nego cenomer za vse dobrine, ki pridejo v promet. Denar je varna nakaznica na koristne reči in osebne službe vseh ali nedoločenih vrst, ki so predmet menjave, kupa in prodajanja.

To in samo to je narodno-gospodarka naloga in pomen denarja; in da si je denar dandanes usužnil celo družbo, delo in najsvetejše, kar premore, to je le delo satanskega kapitalističnega samovladarstva, ki ima svoje zadnje korenine v odpadu človeštva od volje božje in svojega boljšega prepričanja.

Povdarjamo pa, da je denar in denarstvo naprava človekova in da mora biti v njegovi oblasti promet tako preosnovati, da ne bo denar več edini kralj na svetu, ampak da bo imela vsaka koristna stvar in služba, torej vsako od družbe zaželjeno delo isto veljavo kot denar. Človeško delo mora dobiti nazaj svojo čast in veljavo in potem ne bodo več veljale Lutrove robate besede: „Bogastvo je satanska reč, zato ga je Bog dal samo neumnim oslom.“

Mlekarske zadruga na Ogerskem.

Po poročilu kraljevega ogerskega ministerstva za leto 1900 posnamemo, da je bilo na Ogerskem 241 mlekarskih zadrug in 4 centrale za skupno prodajo surovega masla. K zadrugam je pripadalo 26.952 udov z 45.934 kravami. Mleka se je doneslo 49.436.794 litrov in iz njega se je izdelalo 1.195.634 kg surovega masla. Iztržilo se je za mlečne pridelke 4.285.360 K. In vendar so minula še-le 3 leta, odkar so se jele ustanavljati mlekarne.

Vabilo

k

glavni skupščini

„Gospodarske zveze“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

dne 28. maja 1901

ob 10. uri dopoldne

v dvorani „Katoliškega doma“ v Ljubljani.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Odobritev letnega računa in bilance.
- 3.) Volitev 10. članov „Zvezinega“ odbora.)*
- 4.) Poročilo „Zvezinega“ revizorja.
- 5.) Zadruga in kmetijstvo poroča Aleš Bergant.
- 6.) „ „ trgovina „ Jos. Jeglič.
- 7.) Razgovor o ustanovitvi lesne izvozne zadruge poroča dr. Krek.
- 8.) Slučajnosti.

*) Izžrebani so naslednji gg. odborniki: Krašovec Val., Somrek Ivan, Hladnik Ivan, Rotar Jos., Vencajz Ivan, dr. Krek Ivan, Pogačnik Josip, Stanovnik Ivan, Rihar Val., Jarc Josip.

Izvleček iz pravil § 19.: Zvezina skupščina je občni zbor zadruge. Zvezina skupščina sestoji:

- 1.) iz odposlancev Zvezinih zadrug,
- 2.) iz Zvezinih trgovcev,
- 3.) iz Zvezinih obrtnikov,
- 4.) iz Zvezinih rednih članov.

Vsako Zvezino zadrugo zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadrugo pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva Zvezine zadruge. Na isti način se vdeležujejo Zvezine skupščine Zvezine podružnice in sploh vse kot člani vpisane juristične osebe.

Vsaka Zvezina zadruga, ki je založila glavni delež prve vrste, ima na Zvezini skupščini za vsak založeni glavni delež prve vrste 5 glasov.

Vsak glavni delež druge vrste daje zadevni Zvezini zadrugi na Zvezini skupščini jeden glas.

Trgovskih deležev daje 10, obrtnih deležev 20, opravičnih deležev pa 50 po jeden glas. Na podlagi te vrste deležev zamore na občnem zboru tedaj le tisti zadrugnik glasovati, ki ima svojih ali pa s pooblastilom v zastopstvo izročenih deležev toliko, da reprezentuje bodisi 10 trgovskih, 20 obrtnih ali 50 opravičnih deležev.

Ta glasovalna pravica pa velja le z omejitvijo, da noben zadrugnik na podlagi trgovskih, obrtnih ali opravičnih deležev ne sme oddati več nego 2 glasova.

Vsaka Zvezina podružnica ima kot taka na Zvezini skupščini en glas.

VABILO

na

redni občni zbor

„kmetijskega društva v Vipavi“

reg. zadruga z omejenim poroštvom, ki se bode vršil dne 10. junija t. l. ob 3. uri popoldne v lastni hiši šte. 77.

Vspored:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Potrjenje letnega računa.
- 4.) Dopolnilna volitev petih izžrebanih članov načelnštva v smislu § 19. zadrugnih pravil.

5.) Volitev nadzorstva.

6.) Slučajnosti.

NB. Ako bi bil občni zbor ne-sklepen, vrši se drugi občni zbor po § 36. ob 3½ uri z istim dnevnim redom brezpogojno.

Načelnštvo.

Denarni promet hranilnic in posojilnic

V mesecu januarju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah:
Prejemki 11104 K 44 h, izdatki 8312 K 40 h,
denarni promet 19416 K 84 h, prejete bra-

nilne vloge 4960 K, izplačane hranilne vloge 1700 K, dana posojila 4600 K, vrnena posojila 710 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovtahn pri Logatcu: Prejemki 5051 K 71 h, izdatki 2634 K 41 h, denarni promet 7686 K 12 h, prejete hranilne vloge 702 K 90 h, izplačane hranilne vloge 382 K 33 h, dana posojila 2170 K, vrnena posojila 3020 K.

V mesecu februarju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Renčah: Prejemki 1533 K 83 h, izdatki 1523 K 62 h, denarni promet 3057 K 45 h, prejete hranilne vloge 330 K, izplačane hranilne vloge 1190 K, dana posojila 310 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju: Prejemki 8212 K 28 h, izdatki 6622 K 47 h, denarni promet 14834 K 75 h, prejete hranilne vloge 1570 K, izplačane hranilne vloge 4517 K 82 h, dana posojila 2010 K, vrnena posojila 3690 K.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 7060 K 88 h, izdatki 5991 K 30 h, denarni promet 13052 K 18 h, prejete hranilne vloge 1814 K, izplačane hranilne vloge 1472 K 10 h, dana posojila 1710 K, vrnena posojila 2300 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovtahn pri Logatcu: Prejemki 4949 K 06 h, izdatki 2480 K 02 h, denarni promet 7429 K 08 h, prejete hranilne vloge 1650 K — h, izplačane hranilne vloge 829 K 46 h, dana posojila 1580 K, vrnena posojila 680 K.

V mesecu marcu 1901:

Hranilnica in posojilnica v Renčah: Prejemki 1614 K 98 h, izdatki 1284 K 63 h, denarni promet 2899 K 61 h, prejete hranilne vloge 255 K 68 h, dana posojila 682 K 12 h, vrnena posojila 287 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju: Prejemki 7533 K 44 h, izdatki 4921 K 72 h, denarni promet 12455 K 16 h, prejete hranilne vloge 3926 K, izplačane hranilne vloge 1941 K 42 h, dana posojila 2948 K 80 h, vrnena posojila 3178 K.

Hranilnica in posojilnica v St. Jurij pri Kranju: Prejemki 2771 K 28 h, izdatki 5109 K 77 h, denarni promet 7881 K 05 h, prejete hranilne vloge 2730 K, izplačane hranilne vloge 1162 K, dana posojila 2420 K.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 6615 K 10 h, izdatki 5473 K 42 h, denarni promet 12088 K 52 h, prejete hranilne vloge 1037 K, izplačane hranilne vloge 3885 K 06 h, dana posojila 1530 K, vrnena posojila 2300 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovtahn pri Logatcu: Prejemki 4969 K 43 h, izdatki 2724 K 14 h, denarni promet 7693 K 57 h, prejete hranilne vloge 757 K, izplačane hranilne vloge 702 K 12 h, dana posojila 2019 K 40 h, vrnena posojila 1280 K.

V mesecu aprilu:

Hranilnica in posojilnica v Črnem Vrhu: Prejemki 7416 K 46 h, izdatki 6624 K 06 h, denarni promet 14040 K 52 h, prejete hranilne vloge 525 K, izplačane hranilne vloge 1628 K 53 h, dana posojila 4990 K, vrnena posojila 2445 K.

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 18859 K 03 h, izdatki 14502 K 26 h, denarni promet 33361 K 29 h, prejete hranilne vloge 7120 K, izplačane hranilne vloge 6829 K 63 h, dana posojila 7620 K, vrnena posojila 620 K.

Hranilnica in posojilnica v Renčah: Prejemki 3339 K 48 h, izdatki 3059 K 74 h, denarni promet 6399 K 22 h, prejete hranilne vloge 2628 K, izplačane hranilne vloge 2492 K, dana posojila 502 K, vrnena posojila 351 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju: Prejemki 6888 K 19 h, izdatki 6065 K 80 h, denarni promet 12953 K 99 h, prejete hranilne vloge 2145 K, izplačane hranilne vloge 1253 K 40 h, dana posojila 4792 K, vrnena posojila 3470 K.

Hranilnica in posojilnica v Poljanah nad Škofjo Loko: Prejemki 46043 K 37 h, izdatki 41075 K 31 h, denarni promet 87118 K 68 h, prejete hranilne vloge 30065 K 31 h, izplačane hranilne vloge 17923 K 35 h, dana posojila 5790 K, vrnena posojila 1440 K.

Hranilnica in posojilnica v Semiču: Prejemki 11568 K 12 h, izdatki 8194 K 33 h, denarni promet 19762 K 45 h, prejete hranilne vloge 7762 K, izplačane hranilne vloge 2849 K 52 h, dana posojila 2280 K, vrnena posojila 1412 K 67 h.

Hranilnica in posojilnica v St. Jurij pri Kranju: Prejemki 2825 K 30 h, izdatki 1875 K, denarni promet 4700 K 97 h, prejete hranilne vloge 1514 K, izplačane hranilne vloge 371 K, dana posojila 1500 K.

Hranilnica in posojilnica v Šturiji: Prejemki 5179 K 51 h, izdatki 3681 K 44 h, denarni promet 8860 K 95 h, prejete hranilne vloge 465 K 92 h, izplačane hranilne vloge 2322 K 10 h, dana posojila 1120 K, vrnena posojila 2296 K 32 h.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 5168 K 16 h, izdatki 3378 K 74 h, denarni promet 8546 K 90 h, prejete hranilne vloge 2337 K, izplačane hranilne vloge 2065 K 94 h, dana posojila 1260 K, vrnena posojila 790 K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 12901 K 88 h, izdatki 12016 K 01 h, denarni promet 24917 K 89 h, prejete hranilne vloge 2782 K 81 h, izplačane hranilne vloge 5665 K 55 h, dana posojila 4220 K, vrnena posojila 2000 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovtahn pri Logatcu: Prejemki 4026 K 43 h, izdatki 3351 K 66 h, denarni promet 7378 K 09 h, prejete hranilne vloge 544 K, izplačane hranilne vloge 1548 K 32 h, dana posojila 1800 K, vrnena posojila 1100 K.

„Gospodarska Zveza“

v Ljubljani, Gradišče št. 1

naznanja, svojim cenjenim članom, da ima v zalogi: **Žveplo, bakreno galico, škropilnice za oboje najboljšega sistema in zelo trpežne, Hudaklinove mehove, fižol ribničan za seme, deteljne in vsake vrste travnata semena in umetna gnojila.**

Naročila se točno izvršujejo!

Prodajam pasemske pse

Collie-je (škotske ovčarske pse), buldogle, Airektalle-Terrier-je, pritlikave pinče, pritlikave kužke, poslednji posebno priporočljivi kot damski psi, vse te po cenah od 30 do 300 mark. Ratlerji, volčji kužki, fokoterijerji od 20 do 150 mark po starosti, lepoti in uporabnosti. Po želji dobavljam vse vrste pasemskih psov, nadalje kokoši, kanarčke itd. Na vpogled imam zahvalna in priznalna pisma o dobavljenih živalih, odposiljam v inozemstvo le proti prejšnji dopošiljavi dotičnega zneska. Vprašanjem prosim priložiti znamko za odgovor.

H. BROCK, Eythra

okraj Lipsko (Leipzig) v Nemčiji.

Jajca za valjenje

od zanesljivih premenitih kur kakor:

Velike grahnate Plimuth Roks eno po . . .	40 v.
„ Houdan s čopom „ „ . . .	40 „
„ Dorking srebrnovratne „ „ . . .	40 „
Bele Dorking „ „ . . .	50 „
Črne Holandke z belim čopom „ „ . . .	50 „
Bele Paduvanke s črnim „ „ . . .	50 „
„ Leghorn „ „ . . .	50 „
Zlate Vianot „ „ . . .	50 „
Laške kure jerebično progaste „ „ . . .	50 „
Hamburški progasti Fazan „ „ . . .	60 „
Bele Pegatke „ „ . . .	60 „
Velike laške gosi „ „ . . .	1 K 20 „

Mlade pave in 3 m. stara piščeta teh vrst eno po 4 K. — Manj ko 10 jajc ne odpošlje in za nepokvarjeno došlost jamči **Ivan Kranjc** veleposestnik (117) 6—4 Št. Ilj p. Velenje (Štajersko).

Kupite!

Kupite!

Lechner & Jungl v Gradcu

Sporr-ulica št. 1 in 11.

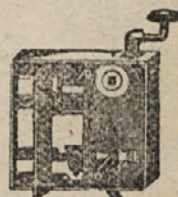
Zalogá na veliko

okov za stavbe, železnih cevi, različnega orodja, okov za pohištvo i. t. d.

Tovarniška zaloga barv, firneža, laka

Najcenejši dohodni izvirnik. — Ceniki s podobami na (74) 12—8 zahtevo brezplačno.

Dopisi v hrvatskem ali slovenskem jeziku.

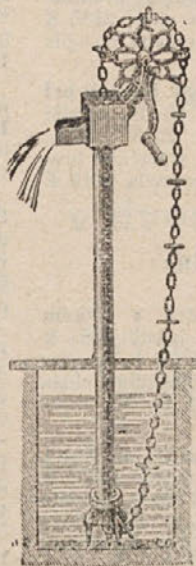
Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju
tedaj si kupi gnojnice jeziti,

Klementovo

pumpo na verige,

katera prekosi po svoji čudovito veliki izvršitvi in trajnosti vse druge pumpe. Ta ne obstoji niti iz dil ali zaklopk, niti iz usnjatih cevij. (90) 24—10

Nemogoče je sploh, da bi se zamašila, zamrznila ali polomila; veliko posestnikov ne izda pri 20letni uporabi niti vinarja za popravo. Nad 3000 jih je v rabi; več sto pohval o njih nam je došlo. Razpošiljam to pumpo na 6tedenski poskus; ako bi bila pa ta nerabljiva, vzamem jo brez vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,

tovarna strojev v Hrobeih-Roudnici ob/L.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajarske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje se v sodih in fino vino v steklenicah.

(94) 24—10

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(95) 24—10

Žvepljalnik proti grozdnim plesnobi je med ročnimi žvepljalniki priznana najboljši za male in srednjevelelike vinogradnike ▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

„Hudaklinov meh“, dobiti je pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani, ali pri izumitelju **Josip Hudaklinu** v St. Jerneju, Dolenjsko. Komad 4 K 50 h, pri večjem naročilu primeren popust. ▲▲▲▲▲ (111) 8—6

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje boleznim, vzdržuje konje močne in lakre.

„Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žrtje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarški prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1.20, mali K 0.70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5.— poslano z Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2.—, 100 kg K 22.— z Dunaja.

Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1.10, 1 kg K 2.—, 5 kg K 8.—.

Štedilni kolomaz, najfinjša kakovost, 5 kg K 1.40, 100 kg K 24.—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24—16 Občuje se slovenski.

Šivalne stroje

priznana najboljšega izdelka za družine in obrtnike

priporoča tovarniška zaloga šivalnih strojev

IVAN JAX

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17.

(89) 12—10

Lekarna Piccoli, pri angelju v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju Gabr. Piccoliju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in imenovali „Dvornim založnikom Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo bolečavim G. Piccolijevo

želodčno tinkturo

katera krepiča želodec, pospešuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli, lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 in več stekleničic. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Trgovina sukna in vsake vrste

manufakturnega blaga

R. Miklauc Ljubljana

Špitalske ulice št. 5

priporoča svojo zalogo po prav ugodnih cenah. Uzorce pošilja na zahtevanje. Prodaja se: Na debelo kakor tudi na drobno.

(118) 3—3

Istrski „Teran“.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, katerega želi preje nego nastopi vročina prodati.

P. n. kmetijske zadruge, trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobe pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni in nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga.

(113) 6—5 Pulj (Pola, Istra.)

Patentovane sprave za žveplanje trt

jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI PERONOSPORI

TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VINOGRADARKE STROJE,

prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

(102) 12—10

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
nad 6 milij. K

**prilika
za
štedenje!**

Denarni promet v dvanajstih mesecih
nad 24 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kaknega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
6,166.217 K 86 h

Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1900:
24,185.294 K 76 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

** Dr. Ivan Šusteršič,*
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

(115) —4